

29 Αυγούστου, 1995

[ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΑΝΔΡΕΑ ΣΑΒΒΑ ΗΛΙΑ (ΑΡ.
2) ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ CERTIORARI,

ΚΑΙ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ 22/2/1995
ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ
ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟ 2/95 Η ΟΠΟΙΑ ΕΓΙΝΕ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ
ΚΕΦ. 252 (ΠΕΡΙ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΩΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΝΟΜΟΣ),

ΚΑΙ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 30(1,2,3) ΚΑΙ
23(1,2,3)26(1)155(4) ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟ 14/60 ΑΡΘΡΑ, 29,30 ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΩΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΝΟΜΟΝ ΚΕΦ. 252 ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΥΤΟΥ ΝΟΜΟ 62/709, ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΩΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΓΓΕΝΕΙΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ.

(Αρ. Αίτησης 81/95).

Προνομιακά εντάλματα — Certiorari — Διορισμός διαχειριστή περιουσίας και υποθέσεων διανοητικώς ασθενή — Παράβαση των κανόνων φυσικής δικαιοσύνης — Πρόδηλη εκ του πρακτικού παράβαση νόμου — Υπέρβαση δικαιοδοσίας.

5

Κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης — Παράβαση — Διορισμός διαχειριστή περιουσίας και υποθέσεων διανοητικώς ασθενούς — Παράλειψη επίδοσης της αίτησης στους ενδιαφερομένους — Παράλειψη προσφοράς “ιατρικής αποδείξεως” περί “διανοητικής ασθένειας” του προσώπου του οποίου οι υποθέσεις θα τεθούν υπό διαχείριση — Εφαρμογή των κανόνων απόδειξης — Αποδεικτική δύναμη ιατρικών πιστοποιητικών.

10

Απόδειξη — Επισύναψη ιατρικών πιστοποιητικών σε αίτηση κηρύξεως προσώπου ως διανοητικά ασθενούς — Αποδεικτική επάρκειά τους — Αξίωση του άρθρου 29Α του περί Διανοητικώς Ασθενών Νόμου Κεφ. 252 όπως τροποποιήθηκε με το (Ν. 62/70) για “ιατρική απόδειξη”.

15

Certiorari — Παράβαση των κανόνων της φυσικής δικαιοσύνης — Παράλειψη ακρόασης όλων των ενδιαφερομένων.

5 Κατόπιν αιτήματός του, ο αιτητής πήρε άδεια από το Ανώτατο Δικαστήριο να καταχωρήσει αίτηση για έκδοση προνομιακού εντάλματος τύπου Certiorari και επεδίωξε την ακύρωση απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου ημερ. 22.2.1995 με την οποία ο αδελφός του Ηλίας Σάββα Ηλίας διορίστηκε διαχειριστής της πε-

10 ριουσίας και των υποθέσεων της μητέρας τους.
 Η αίτηση για διορισμό του διαχειριστή δεν επιδόθηκε ούτε στη μητέρα τους, ούτε στον ίδιο τον αιτητή. Ο διορισμός του, επιδιώχθηκε με δεδηλωμένο σκοπό την καταχώρηση αγωγής εναντίον του αιτητή για ακύρωση δωρεάς ακινήτων από τη μητέρα τους στον ίδιο.

15 Το πρωτόδικο Δικαστήριο, αποδέχθηκε την αίτηση και εξέδωσε το διάταγμα διορισμού του διαχειριστή, αφού όπως αναφέρεται στο σύντομο πρακτικό του, ανέγνωσε την αίτηση, την ένορκη δήλωση που την υποστήριζε και όλα τα επισυνημμένα έγγραφα. Αυτά, περιλάμβαναν και ιατρικά πιστοποιητικά για την κατάσταση της υγείας της ενδιαφερομένης.

20 Ο καθ' ου η αίτηση, αμφισβήτησε ότι ο αιτητής ενομιμοποιείτο, εισηγήθηκε ότι η επίδοση της αίτησης για διορισμό του διαχειριστή δεν ήταν αναγκαία και τέλος, ότι τα ιατρικά πιστοποιητικά που συνόδευαν την αίτηση ήταν επαρκής μαρτυρία για έκδοση της απόφασης διορισμού διαχειριστή.

25 *Αποφασίστηκε, ότι:*

30 (1) Η έκδοση του διατάγματος διορισμού χωρίς επίδοση στο πρόσωπο του οποίου η περιουσία και οι υποθέσεις θα τίθεντο υπό κηδεμονία καθώς και στα άλλα επηρεαζόμενα πρόσωπα, συνιστούσε παράβαση των αρχών της φυσικής δικαιοσύνης.

35 (2) Ο αιτητής ενομιμοποιείτο στην καταχώρηση αίτησης για έκδοση προνομιακού εντάλματος τύπου Certiorari για ακύρωση της απόφασης διορισμού διαχειριστή, διότι άνκαι δεν ήταν διάδικος, είχε αποκαλύψει επαρκές συμφέρον.

40 (3) Το πρωτόδικο Δικαστήριο εσφαλμένα ικανοποιήθηκε ότι η μητέρα των αντιδίκων ήταν "ασθενής" χωρίς να στηρίζεται σε "ιατρική απόδειξη", επειδή τα ιατρικά πιστοποιητικά από μόνα τους δεν ήταν δυνατό να αναχθούν σε αποδεικτικό υλικό.

Η αίτηση εγκρίθηκε με έξοδα υπέρ του αιτητή.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Γενικός Εισαγγελέας (Αρ. 2) (1992) 1(B) Α.Α.Δ. 761,

In Re Costas Demetri Kepsis a mental patient (1959-60) 24 C.L.R. 244,

In Re Panayiotis Pepes (1972) 2 C.L.R. 35.

5

10

Αίτηση.

Αίτηση με την οποία ο αιτητής ζητά την έκδοση διατάγματος certiorari για την ακύρωση της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου ημερομηνίας 22.2.95, στην αίτηση 2/95, με την οποία διορίστηκε ο αδελφός του διαχειριστής της περιουσίας και των υποθέσεων της μητέρας τους.

15

X. Αρτέμης, για τον Αιτητή.

20

A. Ευτυχίου, για τον Καθ' ου η αίτηση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Ο αιτητής, μετά από άδεια που δόθηκε, επιδιώκει την έκδοση διατάγματος Certiorari για την ακύρωση της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου ημερομηνίας 22 Φεβρουαρίου 1995, στην αίτηση 2/95, με την οποία ο αδελφός του, Ηλίας Σάββα Ηλία, διορίστηκε διαχειριστής της περιουσίας και των υποθέσεων της μητέρας τους.

25

30

Η περιουσία και οι υποθέσεις της μητέρας τους τέθηκαν υπό διαχείριση, εν αγνοία της. Η αίτηση 2/95 δεν επιδόθηκε είτε στη μητέρα τους είτε στον ίδιο τον αιτητή. Το Επαρχιακό Δικαστήριο της επελήφθη αυθημερόν και διόρισε διαχειριστή, αφού, όπως σημειώνεται στο σύντομο πρακτικό που τηρήθηκε, ανέγνωσε την αίτηση, την ένορκη δήλωση που την υποστηρίζει και όλα τα επισυνημμένα έγγραφα.

35

Ο αιτητής διεκδίκησε locus standi ενόψει των ορατών επιπτώσεων από την έκδοση του διατάγματος πάνω στα δικά του συμφέροντα. Ο διορισμός διαχειριστή επιδιώχθηκε με δηλωμένο στόχο την άσκηση αγωγής εναντίον του για ακύρωση της δωρεάς αριθμού ακινήτων από τη μητέρα τους προς τον ίδιο. Κατά τους ισχυρισμούς που προβλήθηκαν, ο αιτητής εκμεταλλεύθηκε την ανικανότητα της

40

μητέρας τους να διαχειρίζεται την περιουσία της και την εξώθησε, μεταξύ άλλων ασκώντας ψυχική πίεση, να πραγματοποιήσει τη δωρεά. Την επομένη του διορισμού ο Ηλίας Σάββα Ηλία “υπό την ιδιότητά του ως διαχειριστή της περιουσίας της ασθενούς μητέρας του”, καταχώρισε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου την αγωγή 641/95 με αίτημα την ακύρωση της δωρεάς και την εγγραφή του ακινήτου στο όνομα της μητέρας τους ή την επιδίκαση αποζημιώσεων. Ο αιτητής, με αναφορά στο σύγγραμμα Constitutional and Administrative Law του De Smith 5η έκδοση σελ. 619 και στην υπόθεση *Γενικός Εισαγγελέας (Αρ. 2) (1992) 1(B) Α.Α.Δ. 761*, υποστηρίζει πως αρκούσε για τη νομιμοποίησή του η αποκάλυψη “επαρκούς συμφέροντος” (sufficient interest). Παρέπεμψε στο Basu’s Commentary on the Constitution of India 5η έκδοση, Τόμος 3, σελ. 690 κ.επ. και δέχτηκε πως δεν είναι απαραίτητη η ιδιότητα του διαδίκου για την καταχώριση αίτησης για certiorari και πως, κάτω από τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, ο αιτητής νομιμοποιείται. Εξήγησα πως ενδεχόμενη επιτυχία του αιτητή θα άρει το προταθέν από τον Ηλία Σάββα Ηλία ως το θεμέλιο της αγωγής που ασκήθηκε εναντίον του η οποία κατ’ ισχυρισμόν προέρχεται από το νόμιμο διαχειριστή της περιουσίας και των υποθέσεων της μητέρας τους.

Ο Ηλίας Σάββα Ηλία επανήλθε, όπως είχε κάθε δικαίωμα, στο θέμα. Πρότεινε πως δεν επηρέασε τα συμφέροντα του αιτητή ο διορισμός του ως διαχειριστή. Ενδεχομένως θα τα επηρεάσει η αγωγή που ασκήθηκε ανάλογα με την κατάληξή της και εκεί ο αιτητής θα έχει κάθε δυνατότητα να προβάλει τις απόψεις του.

Δεν διαπιστώνω βάσιμο λόγο για διαφοροποίηση της κατάληξης στην οποία είχα αχθεί. Με ισχύον το διάταγμα του διορισμού του Ηλία Σάββα Ηλία ως διαχειριστή, θα ήταν αδύνατο για τον αιτητή να αμφισβητήσει την ύπαρξη των νόμιμων προϋποθέσεων για καταχώριση της αγωγής. Η θέση του αιτητή πως ακύρως προσδόθηκε στον Ηλία Σάββα Ηλία η ιδιότητα του διαχειριστή και πως το νομιμοποιητικό θεμέλιο της αγωγής είναι ανύπαρκτο, δεν μπορούσε παρά να διέλθει δια μέσου της αμφισβήτησης της νομιμότητας του διορισμού του.

Ο διορισμός διαχειριστή κατ’ εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 29Α και Β του περί Διανοητικώς Ασθενών Νόμου Κεφ. 252, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 62/70, δεν εμπεριέχει την κήρυξη προσώπου ως διανοητικώς ασθενούς αλλά συνιστά και αυτή δραστηκή παρέμβαση με σοβαρές επιπτώσεις οικονομικής αλλά και ευρύτερης φύσης, η οποία δεν μπορεί να προκρίνεται χωρίς αυστηρή προσήλωση στα προαπαιτούμενα του Νόμου. Θεωρώ

αδιανόητη την έκδοση τέτοιας διαταγής εν αγνοία του προσώπου του οποίου θα τεθούν υπό διαχείριση η περιουσία και οι υποθέσεις του. Ο κ. Ευτυχίου εισηγήθηκε πως πρέπει να αναγνωριστεί στο Δικαστήριο διακριτική ευχέρεια για παράκαμψη της επίδοσης όταν τα στοιχεία δείχνουν εξ αντικειμένου αδυναμία συμμετοχής στη διαδικασία, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση που η αίτηση αφορά σε πρόσωπο που βρίσκεται σε κατάσταση αφασίας ή σε κώμα. Αναφέρθηκε στις υποθέσεις *In Re Costas Demetri Kepsis a mental patient* (1959 -60) 24 C.L.R., p. 244 και *In Re Panayiotis Pepes* (1972) 2 C.L.R. 35 για να υποδείξει πως ακόμα και στην οιονεί ποινική διαδικασία κήρυξης προσώπου ως διανοητικώς ασθενούς, παρέχεται περιθώριο κάποιας διακριτικής ευχέρειας. Δεν χρειάζεται να εξετάσω την υπόθεση από τέτοια άποψη. Δεν ήταν αυτή η περίπτωση, δεν απευθύνθηκε ο Ηλίας Σάββα Ηλία στην όποια διακριτική εξουσία του Δικαστηρίου σε σχέση με το θέμα και το Δικαστήριο δεν άσκησε διακριτική εξουσία.

Επιπρόσθετα, θεωρώ ότι, ενόψει των περιστατικών, ο αιτητής είχε δικό του αυτοτελές δικαίωμα συμμετοχής για τους λόγους που σημείωσα σε σχέση με τη νομιμοποίησή του. Η παράλληλη εισήγηση του κ. Ευτυχίου πως ο διορισμός απέβλεπε γενικότερα “στην ευημερία της ασθενούς” δεν ενισχύει την άποψή του. Εφόσον πράγματι ο διορισμός θα αφορούσε στο σύνολο της περιουσίας και των υποθέσεων της μητέρας τους, για άριστο εννοείται χρόνο, εντοπίζεται επιπρόσθετος λόγος για τον οποίο επιβαλλόταν η επίδοση της αίτησης και στον αιτητή ως ένα από τους υιούς της και, από αυτή την άποψη, εξ ίσου ενδιαφερόμενο· τόσο ως προς την έκδοση του διατάγματος όσο και ως προς την επιλογή του διαχειριστή.

Αναπτύχθηκε ένα τελευταίο επιχείρημα πάνω στο θέμα της αναγκαιότητας της επίδοσης. Επειδή, λέγει ο κ. Ευτυχίου, δεν θεσπίστηκαν διαδικαστικοί κανονισμοί σε σχέση με το Νόμο 62/70 και επειδή οι Περί Διανοητικώς Ασθενών Κανονισμοί είναι ανεφάρμοστοι στην περίπτωση, ισχύει η Δ.48 των Θεσμών περί Πολιτικής Δικονομίας και, επομένως, εγκύρως αξιοποιήθηκε η δυνατότητα που παρέχει για υποβολή αιτήσεων χωρίς ειδοποίηση στην άλλη πλευρά. Δεν απασχόλησε τον κ. Ευτυχίου το γεγονός ότι η αίτηση που υποβλήθηκε δεν ήταν ενδιάμεση και το ότι, εν πάση περιπτώσει, η Δ.48 ορίζει ρητά ποιές αιτήσεις είναι δυνατό να υποβληθούν χωρίς ειδοποίηση. Δε νομίζω όμως ότι δικαιολογείται να αφιερωθούν περισσότερα σ’ αυτή την εκδήλως αβάσιμη εισήγηση ή και στην επιπρόσθετη που ενέπλεξε ακόμα και τη Δ.9 θ.10 των Θεσμών περί Πολιτικής Δικονομίας.

Η αίτηση πρέπει να εγκριθεί και για τον πρόσθετο λόγο πως από το ίδιο το πρακτικό του Δικαστηρίου προκύπτει εμφανής παράβαση του Νόμου που απέληξε στο τέλος και σε υπέρβαση της δικαιοδοσίας του. Συνιστά προϋπόθεση για τον διορισμό διαχειριστή δυνάμει του Ν. 62/70 η ικανοποίηση του Δικαστηρίου, “κατόπιν ιατρικής αποδείξεως” πως το πρόσωπο του οποίου η περιουσία και οι υποθέσεις θα τεθούν υπό διαχείριση είναι “ασθενής”, με την έννοια του Νόμου. (Βλ. άρθρο 29Α). Η έκδοση του διατάγματος υπονοεί πως το Δικαστήριο ικανοποιήθηκε ότι η μητέρα των αντιδίκων είναι “ασθενής” αλλά είναι εμφανές πως αυτή η διαπίστωση δεν στηρίχτηκε σε “ιατρική απόδειξη”. Η αξίωση του άρθρου 29Α για “ιατρική απόδειξη” παραπέμπει στους κανόνες του δικαίου της απόδειξης και, αντίθετα προς την άποψη του κ. Ευτυχίου, τα ιατρικά πιστοποιητικά που κατατέθηκαν δεν είναι δυνατό, χωρίς άλλο, να αναχθούν σε αποδεικτικό υλικό. Η επίκληση από τον κ. Ευτυχίου των Halsbury’s Laws of England 3η έκδοση τόμος 29 σελ. 607 - 608 ως προς τη μη δέσμευση, σε τέτοιες περιπτώσεις, του Δικαστηρίου από τους κανόνες περί αποδείξεως, παραγνωρίζει τη σύνδεση της αναφοράς προς ειδικές νομοθετικές διατάξεις.

Επίσης δεν έχει τη θέση της άποψη πως η αίτηση πρέπει να απορριφθεί επειδή το Δικαστήριο δεν ελέγχει με προνομιακό ένταλμα τον τρόπο με τον οποίο αξιολογήθηκε πρωτόδικα η μαρτυρία. Αυτή η αρχή εξυπνοεί την ύπαρξη μαρτυρίας που εδώ δεν υπήρχε. Το κατά πόσο ορισμένο υλικό συνιστά μαρτυρία κατά το Νόμο, είναι ζήτημα νομικό και άπτεται εν προκειμένω των προϋποθέσεων που θέτει ο Νόμος και της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου.

Στην αίτηση για διορισμό διαχειριστή αναφέρθηκε και το άρθρο 29Γ του Νόμου που παρέχει δυνατότητα, υπό χαλαρότερες προϋποθέσεις, για άμεση πρόβλεψη μέχρι του καθορισμού αν πρόσωπο είναι “ασθενής”. Η εκ πρώτης όψεως διαπίστωσή μου πως ο διορισμός δεν έγινε δυνάμει αυτού του άρθρου, επιβεβαιώθηκε και από τις δύο πλευρές.

Ο διορισμός έγινε κατά παράβαση των κανόνων της φυσικής δικαιοσύνης, κατά πρόδηλη εκ του πρακτικού παράβαση Νόμου και υπέρβαση δικαιοδοσίας και η αίτηση εγκρίνεται. Το Διάταγμα του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου στην αίτηση 2/95 ημερομηνίας 22 Φεβρουαρίου 1995, ακυρώνεται. Τα έξοδα επιδικάζονται υπέρ του αιτητή και εναντίον του Ηλία Σάββα Ηλία.

Η αίτηση εγκρίνεται με έξοδα υπέρ του αιτητή.